

jaren vóór het verschijnen van dit rapport het N.H.G. opgericht, met als voornaamste doelstelling: verbetering van de praktijk-uitoefening van de huisarts. Het N.H.G.-bestuur meent dat het Genootschap er in de jaren van zijn bestaan reeds in is geslaagd niet alleen suggesties ter verbetering te geven — zoals in dit boek geschiedt — maar in feite reeds daadwerkelijk aanzienlijke bijdragen ter verbetering te hebben geleverd (praktijkvoering, registratie medische gegevens, nascholing, voorlichting, wetenschappelijk onderzoek, bezinning en positieve stimulatie van de Nederlandse huisartsen enz. enz.). Vele huisartsen in Nederland hebben zich hiervoor grote moeite en persoonlijke opofferingen getroost, naast en in hun drukke praktijk. Over hetgeen door hen is gedaan en door hen werd bereikt, wordt in dit rapport nauwelijks of niet gerept.

Er is geen verschil van mening tussen de schrijver en het N.H.G.-bestuur over de strekking van de conclusie van het rapport, wel over de vorm en de wijze van bewijsvoering. Daarenboven betreurt het N.H.G.-bestuur het tijdstip van verschijnen van dit rapport, zeven jaar na het begin van dit onderzoek. Er is inmiddels veel gebeurd, er zijn duidelijk verbeteringen en verheugende symptomen waar te nemen. Nu te komen met een aantal suggesties alsof deze nieuw zijn, terwijl er verschillende reeds door het Genootschap werden gepropageerd en verwezenlijkt en dit niet te vermelden, is bepaald niet elegant en hoffelijk te noemen. Het verschijnen van dit rapport in deze vorm — de vrucht van een zeer omvangrijk en ongetwijfeld uiterst kostbaar onderzoek — is door de hardwerkende en daarbij met geldgebrek kampende huisartsen van het N.H.G. niet als stimulerend, maar als deprimerend ervaren.

Het is niet aan te nemen dat dit de bedoeling van de schrijver is geweest, mogelijk is zelfs het tegendeel zijn opzet geweest. Het valt dan dubbel te betreuren dat hij dit effect van deze publikatie op dit ogenblik niet heeft voorzien. Deze openhartige uiteenzetting mijnerzijds zal hem echter misschien duidelijk kunnen maken, waarom het N.H.G.-bestuur zich de moeite getroost heeft, een dusdanig kritische beschouwing aan zijn rapport te wijden.

Dr F. J. A. Huygen,
voorzitter van het N.H.G.

NAALDBANDEN

voor de *VIERDE* jaargang
van „huisarts en wetenschap”
zijn verkrijgbaar à f 3,75 per stuk.

★

In deze band kan men zelf
de tekstpagina's van de jaargang verzorgen.

★

Banden kunnen worden aangevraagd
door middel van storting
van f 3,75 op postgiro no. 2906
van Rotterdamse Bank, Kantoor Rapenburg te Leiden
met vermelding:
„huisarts en wetenschap”
naaldband 4e jaargang.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

VAN DE COMMISSIE NASCHOLING

Bijdragen tot de ontwikkeling der huisartsgeneeskunde.

In de cyclus van de Commissie Nascholing van het Nederlands Huisartsen Genootschap, Bijdragen tot de ontwikkeling der huisartsgeneeskunde, zal, als vervolg op de Boerhaave-cursus Trainingsmethoden in de medische psychologie, thans in samenwerking met het Dr Veeger Instituut te Nijmegen, een huisartscursus worden georganiseerd onder de titel *Maatschappelijke facetten in gezondheid en ziekte*.

De cursus wordt gehouden te Nijmegen in het Nieuw Preklinisch Instituut van de Medische Faculteit op Heijendaal, St. Annastraat 315 te Nijmegen, van donderdag 27 april tot en met zaterdag 29 april 1961.

Naast een aantal Nederlandse docenten en huisartsen zijn enige buitenlandse sprekers uitgenodigd, die op dit gebied bijzondere ervaring hebben. Prof. Dr Th. von Uexküll is hoogleraar in de interne geneeskunde aan de Universiteit van Giessen en heeft grote bekendheid verworven op het gebied van de toepassing van de sociologie in de interne geneeskunde. Dr Scott is leider van de „General Practice Teaching Unit” aan de Universiteit te Edinburgh waar in een groepspraktijk studenten kennis maken met het werk van de huisarts. Miss Jane E. Paterson is maatschappelijk werkster, en is sinds de oprichting aan de „Teaching Unit” verbonden. De voordrachten worden gehouden in de taal, waarin de titel is vermeld. Convocaties voor deelname aan de cursus worden ter zijner tijd toegezonden.

Het voorlopig programma is als volgt.

Donderdag 27 april

14.00 Opening door Prof. Dr A. Th. L. M. Mertens.
Prof. Dr A. Querido (Amsterdam): De huisarts en de maatschappelijke problematiek van zijn patiënten.
15.00 Theepauze.

15.30 Prof. Dr Thure von Uexküll (Giessen, Dld.): Was kann eine Spezial-Disziplin „Sociologische Medizin” für eine allgemeine Medizin leisten?

Discussie. Discussieleider: Prof. Dr A. Th. L. M. Mertens.

16.30 Dr J. C. van Es, huisarts te Apeldoorn: Ervaring van een huisarts over samenwerking met een socioloog. Discussie.

18.00 Ontvangst door het bestuur Dr. Veeger Instituut en het bestuur Nederlands Huisartsen Genootschap. Kennismaking sprekers en cursisten. * Koud buffet. *

Vrijdag 28 april

9.00 Prof. Dr G. M. H. Veeneklaas c.s. (Leiden): Demonstratie van een driehoeksbespreking.

Discussie. Discussieleider: Dr J. H. F. Lahr.

10.30 Koffiepauze.

11.00 Mevrouw B. M. van Oort-Wegelin, sociaal leidster Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden (Rotterdam): Wat doet het maatschappelijk werk? Discussie.

14.00 Mevrouw Dr E. C. M. Frijling-Schreuder, zenuwarts (Amsterdam): Wat verwacht het M.O.B. van de huisarts? Discussie. Discussieleider: K. G. Brühl.

14.50 Theepauze.

15.20 De stage bij de huisarts als co-assistenten in de sociale geneeskunde.

Inleiding door Prof. Dr A. Th. L. M. Mertens.

Huisarts: Ervaringen van een huisarts, met co-assistenten in de sociale geneeskunde.

Co-assistent: Ervaringen van een semi-arts.

Demonstratie van een stafbespreking over de sociale status, door een semi-arts in de huispraktijk gemaakt. Discussie.

16.25 Het Home-team: inleiding door Dr F. J. A. Huygen, huisarts te Lent.

Demonstratie van een home-team bespreking. Discussie.

20.30 L. D. Broekema, huisarts te Diever: Sociaal-medische ervaringen met toneelkunst in een dorpspraktijk.*

21.15 Opvoering van een één-acter door inwoners van Diever.*

Zaterdag 29 april

9.00 Dr R. Scott (Edinburgh): Experiences of teaching in General Practice.

Miss Jane E. Paterson, maatschappelijk werkster (Edinburgh): Social Problems in General Practice.

10.00 Koffiepauze.

10.30 Discussie. Leider: R. C. Veldhuyzen van Zanten.

11.00 Paneldiscussie: Op welke wijze kan de samenwerking tussen huisarts en het maatschappelijk werk worden ontwikkeld?, onder leiding van Jhr. Dr A. H. van Lidth de Jeude.

11.50 Samenvatting van de cursus.

12.15 Sluiting.

Dr J. H. F. Lahr, secretaris
Commissie Nascholing.

* Echtgenoten der deelnemers zijn van harte welkom.

UIT DE CENTRA

Centrum Rotterdam

Op 19 januari 1961 werd de jaarvergadering gehouden, waarbij 's middags een twintigtal leden, enkelen vergezeld van hun echtgenote, werd rondgeleid door collega J. E. van Gogh, revalidatie-arts, in de moderne up-to-date ingerichte afdeling voor fysische therapie en revalidatie van het Dijkzigtziekenhuis.

Na te hebben deelgenomen aan een zeer geanimeerd „eten-tje”, dat des te gezelliger was door het mede aanzitten van enkele van onze dames, spoedden wij ons naar de collegezaal van het Dijkzigtziekenhuis om de eigenlijke vergadering bij te wonen.

Na de opening werd het woord verleend aan collega J. J. M. Michels, huisarts te Wagenberg, die sprak over: „Revalidatiemogelijkheden in de huispraktijk, gedemonstreerd aan twee patiënten”. Naar aanleiding van een patiënt met een hemiplegie en een patiënt met een spina bifida, besprak hij de moeilijkheden, die deze patiënten geven en de mogelijkheden thuis zoveel als binnen het bereik ligt voor deze patiënten te doen.

Aandacht moet worden besteed aan de directe gevolgen van de ziekte, de preventie van complicaties als gevolg hiervan en aan de revalidatie in de meest uitgebreide zin van het woord, waarbij onder meer door het aanbrengen van vaak kleine hulpmiddelen in de huishouding de validiteit hoog kan worden opgevoerd.

Collega Van Gogh sprak hierna als co-referent. De kern van zijn betoog was, dat men er met medische revalidatie alleen niet komt, maar dat tevens aandacht moet worden besteed aan de psychische en sociale revalidatie. Alleen wanneer aan al deze facetten aandacht wordt besteed, kan het optimum voor de patiënt worden bereikt.

Des middags hadden enkelen van de aanwezigen de praktijk reeds gezien; nu werd de weg gewezen, via onder andere de A.V.O., de provinciale revalidatiestichtingen en de afdelingen bijzondere arbeidsbemiddeling van de arbeidsbureaus, de patiënt, komende van de revalidatie-afdeling, in zijn milieu zo goed mogelijk op te vangen.

Tijdens de koffie-pauze in de sfeervolle foyer was er — jammer genoeg te kort — gelegenheid de door de firma Dekker en Van de Vegt geëxposeerde boeken, veelal betrek-

king hebbende op de revalidatie in de ruimste zin van het woord, te bekijken.

Na deze onderbreking volgde nog een korte discussie en tenslotte het dankwoord van de voorzitter voor de twee voortreffelijke voordrachten.

In het huishoudelijk gedeelte van de vergadering werden secretaris en penningmeester dank gebracht voor hun jaarverslag. Een speciaal woord van dank werd door voorzitter Havelaar en daarna door Hofmans namens „huisarts en wetenschap”, gericht tot de scheidende secretaris Van Westreenen. Vanaf het begin van de oprichting van het centrum heeft hij het secretariaat met veel enthousiasme en accurate gevoerd. Dat hem dit veel werk heeft gekost moge blijken uit het feit, dat in zijn plaats twee secretarissen werden benoemd, waarvan één — ondergetekende — het contact van het centrum met „huisarts en wetenschap” zal onderhouden.

Na dank te hebben gebracht aan collega Blanksma, geneesheer-directeur van het Dijkzigtziekenhuis, voor de genoten gastvrijheid sloot de voorzitter deze zeer geslaagde jaarvergadering.

A. D. Molendijk

UIT EEN STUDIEGROEP

Van het centrum Rotterdam

Onze studiegroep, groep II van het centrum Rotterdam, werd kort na de oprichting van het N.H.G. in het leven geroepen. Twee N.H.G.-leden kozen uit de ledenlijst zes andere collegae, van wie men aannam, dat ze geïnteresseerd waren voor het werk van een studiegroep. Aanvankelijk leidde de groep een zeer moeizaam bestaan. De leden namen op zich om bij toerbeurt een voordracht van ongeveer een uur te houden, gevolgd door een discussie. Om het nut ervan te verhogen, werden ook de anderen verzocht zich op het aangekondigde onderwerp voor te bereiden. Het resultaat hiervan was goed. De referaten waren degelijk voorbereid en de discussies meestal goed gefundeerd en interessant. Anderzijds kostte deze degelijke voorbereiding zoveel tijd, dat de data der referereeravonden vaak moesten worden uitgesteld. Een van de leden van de groep was elders dermate actief, dat hij nooit verscheen op de bijeenkomsten.

Begin 1960 kwam er echter een verandering. Op een gegeven ogenblik was niemand in staat of bereid een groot referaat voor te bereiden. Een noodoplossing moest worden gevonden om de groep in leven te houden. Een der leden kwam op een lumineus idee. De volgende referereeravond moest ieder de eerste patiënt van diezelfde ochtend uitvoerig bespreken. Dit vereiste minder voorbereiding en het werd een succes. Het peil van de discussie leed er niet onder. In deze richting ging men voort. Zo hoorden we enige opmerkingen over de therapie in drie moeilijke cardiologische gevallen, een uitstekende bespreking van het boek „Headache” van Robert Ryan, een grammofoonintermezzo, waarin harttonen bij diverse afwijkingen werden gedemonstreerd en tenslotte een begin van discussie over de huisartsenopleiding. Een volgende keer werd de discussie over de huisartsenopleiding voortgezet, waarbij ieder een gefundeerde mening trachtte te geven. Intussen was de samenstelling van de groep gewijzigd. Drie van de collega's bedankten wegens activiteit elders en vier jongeren traden toe. De groep bestaat nu uit negen leden, wier praktische ervaring varieert tussen vrij kort en meer dan twintig jaar. Vooral bij de discussie over de huisartsenopleiding bleek deze variatie in ervaring zeer nuttig.

De avonden worden om beurten bij één der leden gehouden, waarbij de gastvrouw wordt geacht niet te „uitvoerig” te trakteren en de leden van eventuele veranderingen tijdig kennis te geven. „Sterke” verhalen moeten zoveel mogelijk worden vermeden. Om de gang van zaken zo min mogelijk te storen, wordt ieder verzocht zich voor deze avond van de praktijk vrij te maken. Elke vierde woensdagavond van de maand wordt er voor uitgetrokken. Tevoren worden nog schriftelijke herinneringen verzonden met vermelding van onderwerp en adres gastheer.

G. Monnickendam